ଅଧ୍ୟାୟ 9

ସ୍ଥାୟୀ ବିକାଶ ଲକ୍ଷ୍ୟ 3

ସ୍ଥାୟୀ ବିକାଶ ଲକ୍ଷ୍ୟ 3 (ଏସ୍‌ଡିଜି 3) ଅଗ୍ରଗତି ଉପରେ ନଜର ରଖିବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସୂଚକ ଢାଞ୍ଚା (ଓଏସ୍‌ଆଇଏଫ୍) ଜାତୀୟ ସୂଚକ ଢାଞ୍ଚା (ଏନ୍‌ଆଇଏଫ୍) ସହିତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ସମନ୍ୱିତ ହୋଇନଥିଲା । ଓଏସ୍‌ଆଇଏଫ୍‌ରେ ଟାର୍ଗେଟ୍ ସହିତ ଯୋଜନା ଏବଂ ବିଭାଗର ମ୍ୟାପିଂ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ନଥିଲା । ଲକ୍ଷ୍ୟ ସହିତ ମ୍ୟାପିଙ୍ଗ୍ କରାଯାଇଥିବା ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଣ ହୋଇନଥିବା କିମ୍ବା ସ୍ୱଳ୍ପ ଖର୍ଚ୍ଚର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତଗୁଡିକ ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଇଥିଲା । ଏସ୍‌ଡିଜି (ଓଏସ୍‌ଆଇଏଫ୍) ଉପରେ ତଥ୍ୟର ଉତ୍ତମ ପରିକଳ୍ପନା ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲା ତଥା ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରରେ ଏସ୍‌ଡିଜି ସୂଚକାଙ୍କ ଉପରେ ନଜର ରଖିବା ପାଇଁ ଡ୍ୟାସ୍‌ବୋର୍ଡ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ବିକଶିତ ହୋଇପାରି ନଥିଲା ।

ସ୍ଥାୟୀ ବିକାଶ ଲକ୍ଷ୍ୟ (ଏସ୍‌ଡିଜି) ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ସାଧାରଣ ସଭା ଦ୍ୱାରା ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2015 ରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଏସ୍‌ଡିଜି 3, "ଉତ୍ତମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ସୁସ୍ଥତା" ଦେଶଗୁଡ଼ିକୁ ସୁସ୍ଥ ଜୀବନ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ତଥା ସବୁ ବୟସରେ ସୁସ୍ଥତାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବାକୁ ଆହ୍ୱାନ ଦେଉଛି । ଏସ୍‌ଡିଜି ଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ପରସ୍ପର ସହ ସଂଯୁକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ଲକ୍ଷ୍ୟର ଏକ ବିସ୍ତୃତ ସେଟ୍, ଯାହାକୁ 2016 ରୁ 2030 ମଧ୍ୟରେ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ତଥା ପ୍ରମୁଖ ବିଭାଗର ସଚିବଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଏକ ଉଚ୍ଚ କ୍ଷମତ ସମ୍ପନ୍ନ କମିଟି (ଏଚ୍‌ପିସି) ଗଠନ କରିଥିଲେ । ଏସ୍‌ଡିଜି ଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଏବଂ ତଦାରଖ ପାଇଁ ଯୋଜନା ଏବଂ ସମିଶ୍ରଣ ବିଭାଗକୁ ନୋଡାଲ୍ ବିଭାଗ ଭାବେ ଘୋଷଣା କରାଯାଇଥିଲା । ଏସ୍‌ଡିଜି ସୂଚକ ଉପରେ ତଥ୍ୟ ପ୍ରବାହ ପାଇଁ ଅର୍ଥନୀତି ଏବଂ ପରିସଂଖ୍ୟାନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟରେ ଏକ ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ ସେଲ୍ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଥିଲା ।

ଏସ୍‌ଡିଜି ସହିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ଯୋଗାଣକୁ ମଜବୁତ୍ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଅନେକ ପଦକ୍ଷେପ[161] ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ।

ଅଡିଟ୍, ଲକ୍ଷ୍ୟ 3 ସହିତ ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରରେ ନିଆଯାଇଥିବା ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକୁ ଯାଞ୍ଚ କରି ନିମ୍ନଲିଖିତ ମନ୍ତବ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ଦେଇଥିଲା:

9.1 ଜାତୀୟ ସୂଚକାଙ୍କ ଗ୍ରହଣ

ଏସ୍‌ଡିଜି ଷ୍ଟେଟ୍ ଇଣ୍ଡିକେଟର ଫ୍ରେମ୍‌ୱାର୍କର ବିକାଶ (ଜୁଲାଇ 2019) ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକାଶ ପ୍ରାଥମିକତା, ତଥ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକତା, ଉପଲବ୍ଧ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଏବଂ ଉତ୍ସ ଉପରେ ଆଧାର କରି ନିଜସ୍ୱ ରାଜ୍ୟ ସୂଚକ ଢାଞ୍ଚା (ଏସ୍‌ଆଇଏଫ୍) ବିକାଶ କରିବା କଥା ।

ନ୍ୟାସନାଲ୍ ଇଣ୍ଡିକେଟ୍ ଫ୍ରେମ୍‌ୱାର୍କ (ଏନ୍‌ଆଇଏଫ୍) ରେ, ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଲକ୍ଷ୍ୟ 3 ଅଧିନରେ 41 ସୂଚକ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିଥିଲା । ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରରେ ଏସ୍‌ଡିଜି ଗୁଡ଼ିକୁ ମନିଟରିଂ କରିବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର 2019ରେ 'ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସୂଚକ ଫ୍ରେମ୍‌ୱାର୍କ'(ଓଏସ୍‌ଆଇଏଫ୍) ବିକଶିତ କରିଥିଲେ ଏବଂ 46 ସୂଚକ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିଥିଲେ । ଏହି 46 ସୂଚକାଙ୍କରେ 29 ଟି ସୂଚକ ଏନ୍‌ଆଇଏଫ୍‌ରୁ ଏବଂ 17 ଟି ଓଡ଼ିଶା ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୂଚକରୁ ରହିଥିଲା ।

ଏହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଜାତୀୟ ସୂଚକାଙ୍କ ତୁଳନାରେ ରାଜ୍ୟର କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା ଖରାପ ଥିବା କେତେକ ସୂଚକାଙ୍କ, ଜାତୀୟ ପରିବାର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସର୍ବେକ୍ଷଣ (ଏନ୍‌ଏଫ୍‌ଏଚ୍‌ଏସ୍) ରିପୋର୍ଟ (2019-21) ଅନୁଯାୟୀ ଓ ଏସ୍‌ଆଇଏଫ୍‌ରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇ ନଥିଲା, ଯାହା **ସାରଣୀ 9.1** ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

161 ରାଜ୍ୟ ସୂଚକ ଢାଞ୍ଚା ପ୍ରସ୍ତୁତି,ବିଭାଗର ମ୍ୟାପିଂ ଏବଂ ସ୍କିମ୍, ଏସ୍‌ଡିଜି ସେଲ୍ ଗଠନ, ଏସ୍‌ଡିଜି ଆଧାରିତ ବଜେଟ୍ ଇତ୍ୟାଦି

ସାରଣୀ 9.1: ଜାତୀୟ ହାରାହାରି ସହିତ କିଛି ସୂଚକାଙ୍କ ତୁଳନା

ଲକ୍ଷ୍ୟ	ସୂଚକ	ଓଡ଼ିଶା	ଭାରତ
3.5	ମହିଳା 15 ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ବୟସ୍କା, ଯେଉଁମାନେ ମଦ୍ୟପାନ କରନ୍ତି (ପ୍ରତିଶତ)	4.3	1.3
	15 ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ବୟସ୍କ ପୁରୁଷ, ଯେଉଁମାନେ ମଦ୍ୟପାନ କରନ୍ତି (ପ୍ରତିଶତ)	28.8	18.8
3.8	15 ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ବୟସର ମହିଳା ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତଚାପ କିମ୍ବା ରକ୍ତଚାପକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପାଇଁ ଔଷଧ ସେବନ କରନ୍ତି(ପ୍ରତିଶତ)	22.4	21.3
	15 ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ବୟସର ପୁରୁଷମାନେ ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତଚାପ କିମ୍ବା ରକ୍ତଚାପକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପାଇଁ ଔଷଧ ସେବନ କରନ୍ତି (ପ୍ରତିଶତ)	25.6	24
3.8	ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତଚାପ ସହିତ 15 ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ବୟସର ପୁରୁଷମାନେ କିମ୍ବା ରକ୍ତଚାପକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପାଇଁ ଔଷଧ ସେବନ କରନ୍ତି	14	13.5
	ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତ ଶର୍କରା ସହିତ 15 ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ବୟସର ପୁରୁଷମାନେ କିମ୍ବା ରକ୍ତରେ ଶର୍କରା ସ୍ତରକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପାଇଁ ଔଷଧ ସେବନ କରନ୍ତି	17	15.6

(ଉତ୍ସ: ଏନ୍ଏଫ୍ଏଚ୍ଏସ୍ ରିପୋର୍ଟ: 2019-21, ଏସ୍ଆର୍ଏସ୍: 2017-19)

ଉପରୋକ୍ତ 3.5 ଏବଂ 3.8 ପରି ସୂଚକକୁ ବାଦ ଦେବାର କାରଣ, ନଥିପତ୍ରରେ ମିଳି ନଥିଲା । ବହିଷ୍କାରର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ, ଏସ୍‌ଡିଜି 3 ରେ ଅଗ୍ରଗତି ଉପରେ ନଜର ରଖିବା ପାଇଁ ଓଏସ୍ଆଇଏଫ୍, ଏନ୍ଆଇଏଫ୍ ସହିତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ହୋଇନଥିଲା ।

9.2 ଏସ୍‌ଡିଜି 3 ସହିତ ଯୋଜନା ଏବଂ ବିଭାଗର ମ୍ୟାପିଂ

ଏସ୍‌ଡିଜି ଷ୍ଟେଟ୍ ଇଣ୍ଡିକେଟ୍ ଫ୍ରେମ୍‌ୱାର୍କର ବିକାଶ ପାଇଁ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁଯାୟୀ (ଜୁଲାଇ 2019), ଏସ୍ଆଇଏଫ୍‌ର ବିକାଶ ପାଇଁ ପ୍ରଥମ ପଦକ୍ଷେପ ହେଉଛି ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ ସହିତ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଏସ୍‌ଡିଜି ଏବଂ ଲକ୍ଷ୍ୟକୁ ମ୍ୟାପିଂ କରିବା । ରାଜ୍ୟ ତଥା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଏସ୍‌ଡିଜି ଏବଂ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ହେବା କଥା ।

ସମୀକ୍ଷା ଦେଖିଲା ଯେ କିଛି ରାଜ୍ୟ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଯୋଜନା ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ପରିବାର କଲ୍ୟାଣ ବିଭାଗ ମଧ୍ୟ ଓଏସ୍ଆଇଏଫ୍ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଲକ୍ଷ୍ୟ/ ସୂଚକ ସହିତ ମ୍ୟାପ୍ ହୋଇନାହିଁ, ଯାହା ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି:

- 'ଆତ୍ମହତ୍ୟା ମୃତ୍ୟୁ ହାର' ଓଏସ୍ଆଇଏଫ୍‌ରେ ଏସ୍‌ଡିଜି 3 ର ଲକ୍ଷ୍ୟ 3.4 ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ସୂଚକ, ଯାହା କେବଳ ଗୃହ ବିଭାଗକୁ ମ୍ୟାପ୍ କରାଯାଇଥିଲା । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିବାର କଲ୍ୟାଣ ବିଭାଗ, ସୂଚକ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ନଥିଲା, ଯଦିଓ ବିଭାଗଟି ଚାପଗ୍ରସ୍ତ ଏବଂ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଯତ୍ନ, ଚିକିତ୍ସା ଏବଂ ପୁନର୍ବାସ ଯୋଗାଇବା ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା ।

- ସଡ଼କ ଟ୍ରାଫିକ୍ ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ମୃତ୍ୟୁ ଓ ଆହତଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ହ୍ରାସ କରିବା ଓଏସ୍ଆଇଏଫ୍‌ର ଲକ୍ଷ୍ୟ/ ସୂଚକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ । ଯଦିଓ ଜାତୀୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ମିଶନ ଏବଂ ଜାତୀୟ ଆୟୁଷ ମିଶନ୍ ଏନ୍ଆଇଏଫ୍‌ର ସୂଚକ ସହିତ ମ୍ୟାପ୍ କରାଯାଇଥିଲା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିବାର କଲ୍ୟାଣ ବିଭାଗ ଓଏସ୍ଆଇଏଫ୍‌ରେ ମ୍ୟାପ୍ ହୋଇନଥିଲା ।

- ଲକ୍ଷ୍ୟ 3.4 ଅନ୍ତର୍ଗତ ତିନୋଟି ସୂଚକ ମଧ୍ୟରୁ କର୍କଟ ରୋଗର ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ ଗୋଟିଏ । ଏହି ସୂଚକଟି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିବାର କଲ୍ୟାଣ ବିଭାଗକୁ ମ୍ୟାପ୍ କରାଯାଇଥିଲା । ତଥାପି, ଏହି ସୂଚକ ସହିତ କୌଣସି ଯୋଜନା ମ୍ୟାପ୍ ହୋଇନଥିଲା କିମ୍ବା 2021-22 ମଧ୍ୟରେ ଏଥିପାଇଁ କୌଣସି ବଜେଟ୍ ବଣ୍ଟନ କରାଯାଇ ନଥିଲା ।

- ଏସ୍‌ଡିଜି ଏବଂ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସହିତ ବିଭାଗର ସରକାରୀ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକର ମ୍ୟାପିଂ ହେଉଛି ରାଜ୍ୟ ଢାଞ୍ଚାର ବିକାଶ ପାଇଁ ଦ୍ୱିତୀୟ ପଦକ୍ଷେପ । ତଥାପି, ଡିଜିଟାଲ୍ ହେଲ୍‌ଥ, ଓଡ଼ିଶା କାର୍ଡିଆକ୍ କେୟାର ପ୍ରୋଗ୍ରାମ୍ ଇତ୍ୟାଦି ରାଜ୍ୟ ଯୋଜନା ଏବଂ ଦୃଷ୍ଟିହୀନତା ଏବଂ ଦୃଷ୍ଟି ଶକ୍ତି ଦୁର୍ବଳତା ପାଇଁ ଜାତୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ (ଏନ୍‌ପିସିବି ଏବଂ VI) ଏବଂ ଜାତୀୟ ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ (ଏନ୍ଏମ୍ଏଚ୍‌ପି) ଭଳି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ 3 ର ସଂପୃକ୍ତ ସୂଚକାଙ୍କ ସହିତ ମ୍ୟାପ୍ ହୋଇନଥିଲା ।

ଯୋଜନା ଏବଂ ବିଭାଗ ମ୍ୟାପିଂକୁ ଓଏସ୍ଆଇଏଫ୍‌ରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ସୂଚକ ସହିତ ସଂଯୋଗ ନକରିବା ଯୋଗୁଁ ସଂପୃକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କିମ୍ବା ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ନ ହେବାର କ୍ଷତିଭୟ ରହିଥିଲା ।

9.3 ଏସ୍‌ଡିଜି ବଜେଟ୍

ଓଏସ୍ଆଇଏଫ୍ ଆଧାରରେ, 2021-22 ଏବଂ 2022-23 ବର୍ଷ ଓଡ଼ିଶା ଏକ ଏସ୍‌ଡିଜି ଆଧାରିତ ବଜେଟ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲେ । ଏସ୍‌ଡିଜି ବଜେଟ୍ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା, ବଜେଟ୍ ସମ୍ବଳକୁ ଚତୁରତାର ସହ ଏବଂ ଉତ୍ତମ ଭାବରେ ବଣ୍ଟନ କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିଲା, ଯାହା ଏସ୍‌ଡିଜି ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ସୂଚକାଙ୍କ ଠିକ୍ ସମୟରେ ହାସଲ କରିବାରେ ସହାୟକ ହେବ ।

2021-22 ବର୍ଷ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରଥମ ଏସ୍‌ଡିଜି ବଜେଟ୍ ପାଇଁ ମୋଟ ଖର୍ଚ୍ଚ 1,34,225 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଏସ୍‌ଡିଜି 3 ପାଇଁ 11,071.10 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅର୍ଥାତ୍ ମୋଟ ଏସ୍‌ଡିଜି ବଜେଟରେ 8.25 ପ୍ରତିଶତ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା ।

ଅଡିଟ୍ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଥିଲା ଯେ କେତେକ ଯୋଜନା, ଯଦିଓ ଏସ୍‌ଡିଜି ସୁଚକାଙ୍କ ସହିତ ମ୍ୟାପ୍ ହୋଇଛି, ବଜେଟରେ ତାହା ପାଇଁ ପାଣ୍ଠି ଆବଣ୍ଟନ କରାଯାଇ ନାହିଁ ଏବଂ ଏପରିକି ବଜେଟ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଥିଲେ ମଧ କିଛି ଯୋଜନା ଗୁଡ଼ିକରେ ବ୍ୟୟ ବାସ୍ତବତା ନଥିଲା, ଯାହା ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି:

- ଓଏସ୍ଆଇଏଫ୍ ଅନୁଯାୟୀ, ସଂପୂର୍ଣ୍ଣା ଯୋଜନା[162] ଲକ୍ଷ୍ୟ 3 ଅନୁଯାୟୀ ଲକ୍ଷ୍ୟ (3.1, 3.2, 3.7 ଏବଂ 3.8) ମ୍ୟାପ୍ କରାଯାଇଥିଲା, ତଥାପି ଏହି ଯୋଜନା ପାଇଁ 2021-22 ସମୟରେ କେବଳ 1,000 ଟଙ୍କା ଟୋକନ୍ ପରିମାଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ବଜେଟ୍ ନଥିଲା ।
- ନିଶା ନିବାରଣ ଯୋଜନାକୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିବାର କଲ୍ୟାଣ ବିଭାଗରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ 3 ଅଧିନରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ 3.5ରେ ମ୍ୟାପ୍ କରାଯାଇଥିଲା । ତେବେ, 2021-22 ମଧରେ ଏହି ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ପାଇଁ କୌଣସି ବଜେଟ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପଲବ୍ଧ ନଥିଲା ।
- (i) ଅସୁସ୍ଥ କୋଷ ଏବଂ ଥାଲାସେମିଆ ଏବଂ (ii) ଯକୃତ ପ୍ରତିରୋପଣ ୟୁନିଟ୍ ପ୍ରୋଗ୍ରାମ ଗୁଡ଼ିକ, ଲକ୍ଷ୍ୟ 3.3 ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ଏବଂ 2021-22 ମଧରେ ଏହି ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଯଥାକ୍ରମେ 572.10 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଏବଂ 25 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ବଜେଟ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହି ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ ଅଧିନରେ କୌଣସି ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇନାହିଁ ଏବଂ ଏହି ଦୁଇଟି ଯୋଜନା ଅଧିନରେ ଆବଣ୍ଟିତ ହୋଇଥିବା ସମସ୍ତ ପରିମାଣ ପୁନ ଆବଣ୍ଟିତ/ ଫେରସ୍ତ କରାଯାଇଛି ।
- ସାର୍ବଜନୀନ ଚକ୍ଷୁ ଯତ୍ନ ପାଇଁ 'ସୁନେତ୍ର' ଯୋଜନା, ଲକ୍ଷ୍ୟ 3.8 ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ଥିଲା । 2021-22 ମଧରେ ଏହି ଯୋଜନା ପାଇଁ 32 କୋଟି ଟଙ୍କା ବଜେଟ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଥିଲା । ଅବଶ୍ୟ, ପୁନ ଆବଣ୍ଟନ ପରେ ବଜେଟ୍ ପରିମାଣ 20.75 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଲା । 20.75 କୋଟି ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ 8 କୋଟି ଟଙ୍କା (39 ପ୍ରତିଶତ) ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅଧିନରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଛି ।

ପାଣ୍ଠିର ଅଣଯୋଗାଣ କିମ୍ବା ମ୍ୟାପ୍ ହୋଇଥିବା ଯୋଜନା ଉପରେ କମ୍ ବ୍ୟୟ, କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଦିଗରେ କମ୍ ପ୍ରାଥମିକତା ସୂଚାଇଥିଲା, ଯାହା ଏସ୍‌ଡିଜି ହାସଲ କରିବାକୁ ପ୍ରୟାସ ଉପରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥିଲା ।

9.4 ଏସ୍‌ଡିଜି ଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା

ଏସ୍‌ଡିଜି ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲକୁ ନେଇ ଜିଲ୍ଲା ତଥା ସ୍ଥାନୀୟ ସରକାରୀ ସ୍ତରରେ ହାସଲ ହୋଇଥିବା ଅଗ୍ରଗତିର ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏବଂ ସମୀକ୍ଷା କରିବା ରାଜ୍ୟର ପ୍ରାଥମିକ ଦାୟିତ୍ୱ ଥିଲା ।

ଅଡିଟ୍ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲା:

162 ଶିଶୁ ମୃତ୍ୟୁ ହାର ଏବଂ ମାତୃ ମୃତ୍ୟୁ ହାର ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ଏକ ଯୋଜନା

- ଏସ୍‌ଡିଜି ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକ ଜିଲ୍ଲା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୂଚକାଙ୍କ ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିନଥିଲେ କିମ୍ବା ଜିଲ୍ଲାମାନଙ୍କ ବର୍ଦ୍ଧିତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ପାଇଁ କୌଣସି ରୋଡ଼ ମ୍ୟାପ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିନଥିଲେ ।

  ଏନ୍‌ଏଚ୍‌ଏମ୍, ଓଡ଼ିଶା କହିଲେ (ଅକ୍ଟୋବର 2022) ଯେ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ପିଆଇପିରେ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରଗତି ସମୀକ୍ଷା କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଜିଲ୍ଲାମାନଙ୍କୁ ଲୋକମତ ଜଣାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ତେବେ, ଅଡିଟ୍ ରିପୋର୍ଟ ଏବଂ ଲୋକମତ ଅଡିଟ୍‌କୁ ଦିଆଯାଇ ନଥିଲା । ଅଧିକନ୍ତୁ, ଏନ୍‌ଏଚ୍‌ଏମ୍ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ପିଆଇପି ଗୁଡ଼ିକ, ଏସ୍‌ଡିଜି ସୂଚକାଙ୍କ ହାସଲ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥିର କରିନଥିଲେ ।

- ଜିଲ୍ଲା ତଥା ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରରେ ଏସ୍‌ଡିଜି ସୂଚକାଙ୍କ ଉପରେ ନଜର ରଖିବା ପାଇଁ ଏସ୍‌ଡିଜି ଡ୍ୟାସ୍‌ବୋର୍ଡ ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ବିକଶିତ ହୋଇନଥିଲା (ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ସୁଦ୍ଧା) । ଏନ୍‌ଏଚ୍‌ଏମ୍, ଓଡ଼ିଶା କହିଲେ (ଅକ୍ଟୋବର 2022) ଯେ, ଡାଟା ଏଣ୍ଟ୍ରି ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ପାଇଁ ଏକ ଡ୍ୟାସ୍‌ବୋର୍ଡର ବିକାଶ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଚାଲିଛି ।

- ଓଏସ୍‌ଆଇଏଫ୍‌ରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିବା ପରି, ରାଜ୍ୟର କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତାକୁ ଉନ୍ନତ କରିବା ପାଇଁ (i) ଆନାଲିଟିକ୍ସ, ମେଟାଡାଟା ଏବଂ ଡାଟା ସାରଣୀ ଧାରଣ କରିଥିବା ଓଡ଼ିଶା ଏସ୍‌ଡିଜି ବେସ୍ ଲାଇନ୍ ରିପୋର୍ଟର ପ୍ରସ୍ତୁତି (ii) ରାଜ୍ୟରେ ଏସ୍‌ଡିଜି ଗୁଡ଼ିକର ସଫଳତା ମାପିବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ଏସ୍‌ଡିଜି ସୂଚକାଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତୁତି (iii) ଜିଲ୍ଲା ମାନ୍ୟତା ପାଇଁ ଏକ ଆଇଟି ଫ୍ରେମୱାର୍କର ବିକାଶ ଏବଂ ଆଗକୁ, ଜିଲ୍ଲା ମଧ୍ୟରେ ବ୍ଲକ୍ ମାନ୍ୟତା ଦେବା/ ବ୍ଲକ୍ ମଧ୍ୟରେ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତକୁ ମାନ୍ୟତା ଦେବା ପାଇଁ, ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହସ୍ତକ୍ଷେପକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇନଥିଲା ।

ତେଣୁ, ଏସ୍‌ଡିଜି ହାସଲ କରିବାରେ ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତାକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଏସ୍‌ଆଇଏଫ୍ ଆଧାରରେ ପଦକ୍ଷେପ ଗୁଡ଼ିକ ଲାଗୁ କରିନାହାନ୍ତି ।

9.5 ଏସ୍‌ଡିଜି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଅଗ୍ରଗତି

କିଛି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୂଚକାଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ରାଜ୍ୟର ସ୍ଥିତି **ସାରଣୀ 9.2** ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି:

ସାରଣୀ 9.2: ଜାତୀୟ ହାରାହାରି ତୁଳନାରେ ଓଡ଼ିଶାର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୂଚକାଙ୍କର ସ୍ଥିତି

କ୍ର. ସଂ.	ସୂଚକଗୁଡ଼ିକ	ଲକ୍ଷ୍ୟ 2030	ଅନ୍ତରୀଣ ଲକ୍ଷ୍ୟ 2020	ଓଡ଼ିଶା (ଏନ୍‌ଏଚ୍‌ଏଫ୍‌ଏସ୍ 5)	ଭାରତ (ଏନ୍‌ଏଚ୍‌ଏଫ୍‌ଏସ୍ 5)
1	ମାତୃ ମୃତ୍ୟୁ ହାର ଅନୁପାତ(ଏମ୍‌ଏମ୍‌ଆର୍)	70	117	136	103
2	ନବଜାତ ମୃତ୍ୟୁ ହାର (ଏନ୍‌ଏମ୍‌ଆର୍)	12	23	27	24.9
3	ଶିଶୁ ମୃତ୍ୟୁ ହାର (ଆଇଏମ୍‌ଆର୍)	ଉପଲବ୍ଧ ନୁହେଁ[163]	30	36.3	35.2
4	5 ବର୍ଷରୁ କମ୍ ମୃତ୍ୟୁ ହାର	25	38	41.1	41.9
5	ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ପ୍ରସବ	100	ଉପଲବ୍ଧ ନୁହେଁ	92.2	88.60
6	ମୋଟ ପ୍ରଜନନ ହାର (ଟିଏଫ୍‌ଆର୍)	2	2.1	1.8	2.00
7	ପୂର୍ଣ୍ଣ ଟୀକାକରଣ	100	ଉପଲବ୍ଧ ନୁହେଁ	90.5	76.4
8	କୁଶଳୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କର୍ମୀ ଉପସ୍ଥିତରେ ଜନ୍ମ	100	ଉପଲବ୍ଧ ନୁହେଁ	91.8	89.40
9	ଏକ ଲକ୍ଷ ଜନସଂଖ୍ୟା ପାଇଁ ଯକ୍ଷ୍ମା ଅଧିସୂଚନା (2021)	ଉପଲବ୍ଧ ନୁହେଁ	140	112	ଉପଲବ୍ଧ ନୁହେଁ
10	କୁଷ୍ଠ ରୋଗର ନୂତନ ମାମଲା ମଧ୍ୟରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ମାମଲାର ଅନୁପାତ (2021)	ଉପଲବ୍ଧ ନୁହେଁ	< 2	2.89	2.48

(ଉତ୍ସ: ଜାତୀୟ ପରିବାର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସର୍ବେକ୍ଷଣ 5 (2019-21), ନମୁନା ପଞ୍ଜୀକରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା (2017-19) ଏବଂ ଏମ୍‌ଏମ୍‌ଆର ଏବଂ ଆଇଏମ୍‌ଆର୍‌ର ତ୍ୱରିତ ହ୍ରାସ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ରଣନୀତି)

[163] ଉପଲବ୍ଧ ନୁହେଁ

ଅଡିଟ୍ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ଯେ 'ମାତୃ ମୃତ୍ୟୁହାର ଅନୁପାତ', 'ନବଜାତକ ମୃତ୍ୟୁହାର', 'ଶିଶୁ ମୃତ୍ୟୁହାର ଇତ୍ୟାଦି' ଭଳି ଅଧିକାଂଶ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୂଚକାଙ୍କରେ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରଦର୍ଶନ ଖରାପ ଥିଲା ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିବାର କଲ୍ୟାଣ ବିଭାଗ ବ୍ୟକ୍ତ କଲେ (ଫେବୃଆରୀ 2023) ଯେ, ଆବଶ୍ୟକ ନିଅଣ୍ଟ ଗୁଡ଼ିକ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଛି, ଯାହା ଯୋଜନା ଏବଂ ସଂଯୋଜନ ବିଭାଗ ସହିତ ଏକ ସମନ୍ୱୟ ବୈଠକ ମାଧ୍ୟମରେ ଏସ୍‌ଡିଜି ସେଲ୍ ଦ୍ୱାରା ସମାଧାନ ହେବ ।

ସୁପାରିଶ 9.1:

ଓଏସ୍‌ଆଇଏଫ୍‌ରେ ଚିଠାଭୁକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇପାରେ, ଯେପରିକି ଡ୍ୟାସ୍‌ବୋର୍ଡର ବିକାଶ, ଓଡ଼ିଶା ଏସ୍‌ଡିଜି ସୂଚକାଙ୍କ, ବେସ୍‌ଲାଇନ୍ ରିପୋର୍ଟ ଇତ୍ୟାଦି ଏବଂ ଏସ୍‌ଡିଜି ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ଟାର୍ଗେଟ ହାସଲ ପାଇଁ ମନିଟରିଂ ତନ୍ତ୍ରକୁ ସବୁ ସ୍ତରରେ ମଜବୁତ କରିବ ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର
ତାରିଖ 6 NOV 2024

(ରାଜକୁମାର)
ପ୍ରଧାନ ମହାଲେଖାକାର (ଲେଖା ପରୀକ୍ଷା-I)
ଓଡ଼ିଶା

ପ୍ରତିସ୍ୱାକ୍ଷରିତ

ନୂଆ ଦିଲ୍ଲୀ
ତାରିଖ 11 NOV 2024

(ଗିରୀଶ ଚନ୍ଦ୍ର ମୁର୍ମୁ)
ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମୀକ୍ଷକ